

Stockholm 2025-02-06

Justitiedepartementet

Diarienummer Ju2024/02233

ju.remissvar@regeringskansliet.se

Ju.L4@regeringskansliet.se

Remissvar avseende promemorian Utökade registerkontroller vid anställning i kommun (DS 2024:24)

SKPF Pensionärerna¹ har fått rubricerad remiss för svar senast den 7 februari 2025 och vi avger härmed nedanstående svar. Vårt svar är begränsat till promemorians avsnitt 7, *Registerkontroll vid arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning* och specifikt de punkter som avser äldre.

1. Utgångspunkter

SKPF Pensionärerna är Sveriges tredje största pensionärsorganisation med drygt 150.000 medlemmar. Vi arbetar brett för att äldre i Sverige ska ha en bra vardag. Vår medlemskår består av medlemmar med många yrkesår inom vård och omsorg och andra välfärdsyrken. På så sätt bygger våra remissvar alltid på kunskaper och erfarenheter av att både ha jobbat i välfärdsyrken och att vara äldre i dagens Sverige.

Vi möter så gott som dagligen äldre personer som ger uttryck för oro och ångslan av att utsättas för olika slags övergrepp. SKPF välkomnar mot den bakgrunden insatser som kan öka tryggheten för äldre och kraftfullt slå tillbaka sådant som bedrägerier, övergrepp och ålderism.

I promemorian finns förslag som kan vara viktiga åtgärder för att infria den nollvision om våld och övergrepp mot äldre som samhället bör ha som riktmärke. SKPF menar att kontroll i belastningsregister vid anställningar kan vara en nödvändig åtgärd. Det kommer regelbundet nyheter i medier om att äldre har utsatts för olika övergrepp inom exempelvis hemtjänsten, vilket förstås är helt oacceptabelt. Att äldre får besök i hemmet av personer från kommunen kan motivera en sådan åtgärd.

¹ I fortsättningen förkortat "SKPF"

Däremot är vi övertygade om att det krävs mycket mer än registerkontroller. Äldres oro och rädsla för att bli utsatt måste tas på större allvar. Äldre som faktiskt utsätts för brott måste ha samma rätt till rättsväsendets skydd som andra. Flera rapporter visar att övergrepp mot inte minst äldre kvinnor och kvinnor med funktionsnedsättning förekommer i högre utsträckning än mot andra men samtidigt inte alls uppmärksammas lika mycket.

Tillräckliga resurser till äldreomsorgen, en god personalpolitik för att anställd personal ska ha bra arbetsvillkor, kompetensutveckling och ett i övrigt hållbart arbeteliv ökar också förutsättningar för en god och trygg omsorg.

2. SKPF Pensionärernas kommentarer avseende förslagen

2a. SKPF tillstyrker förslaget att det i ny lag slås fast att kommuner och exempelvis kommunala bolag vid nyanställningar till tjänster som avser arbete i äldre personers hem kan få del av uppgifter från belastningsregister.

I promemorian föreslås att kommunerna ska ges författningsstöd för att kunna genomföra registerkontroller vid arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning. Vi är medvetna om att en sådan reform införs på ett område med omfattande behov av nyanställningar de kommande åren. Samtidigt kan inte äldres trygghet åsidosättas av sådana skäl. Detta måste vara en begränsad åtgärd och som sådan bedömer vi att intrånget i personlig integritet och effekter på möjligheter att anställa personal till vård och omsorg inte bör påverkas alltför negativt.

2b. SKPF avstyrker den del i förslaget som handlar om att uppgifter ska kunna hämtas ur misstankeregister.

Utredningens förslag innebär att registerkontroll ska omfatta uppgifter ur misstankeregistret för vilka åtal har väckts. Samtidigt betonar man i promemorian att *"riktighet och tillförlitlighet i en brottsmisstanke kan vara svår att bedöma"*.

I promemorian citeras den viktiga oskuldspresumtionen, att *"Var och en som blivit anklagad för brott ska betraktas som oskyldig till dess hans eller hennes skuld lagligen fastställts"*. SKPFs bestämda uppfattning är att åtgärder med registerkontroll ska begränsas till belastningsregister.

Utredningen gör bedömningen att *"Intrånget i den personliga integriteten är proportionerligt"* och att *"Intresset av att värna äldre och personer med funktionsnedsättning väger, tillsammans med utformningen av registerkontrollen, över intresset av skydd för den personliga"*

integriteten hos den som erbjuds arbete.” SKPF delar den bedömningen vad avser utdrag ur belastningsregistret. Vi menar att en steg ytterligare som också handlar om misstankeregister riskerar att gå över den skyddsvallen för personlig integritet i arbetslivet.

3. Övriga förslag i promemorian

SKPF tillstyrker övriga förslag i promemorian under avsnitt 7. Det är en rimlig avgränsning att det handlar om *”registerkontroll av den som erbjuds anställning eller på annan liknande grund erbjuds eller tilldelas uppgifter för att utföra vissa insatser i hemmet åt äldre personer eller personer med funktionsnedsättning”.*

SKPF menar också att registerkontroller då kan användas vid nyanställningar av personal där, som promemorian uttrycker det *”insatser som den enskilde beviljas i syfte att underlätta den dagliga livsföringen i hemmet, såsom hemtjänst och boendestöd, dels insatser i sådana boenden som är att betrakta som den enskildes hem, såsom särskilda boenden för äldre och personer med funktionsnedsättning och biståndsbedömda trygghetsboenden för äldre.*

SKPF menar att det är lämpligt att lagen gäller för såväl tillsvidareanställning, som vid tidsbegränsad anställning.

SKPF Pensionärerna

Liza di Paolo-Sandberg
Förbundsordförande